

ע"פ 397/14 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלונית, פלוני

בבית המשפט העליון

ע"פ 397/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקש: פלוני

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. פלונית
3. פלוני

בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בחיפה (כב' השופטים ח' הורוביץ, א' טובי ו-ת' שרון
נתנאל) בתפ"ח 42885-07-12 מיום 11.12.2013

בשם המבקש: עו"ד יוסי גימפל; עו"ד אלי סבן

בשם המשיבה 1: עו"ד בת עמי ברוט

בשם האפוטרופוס הכללי: עו"ד טובה פריש

החלטה

לפניי בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצוי שהושת על המבקש במסגרת גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה

עמוד 1

(כב' השופטים ח' הורוביץ, א' טובי ו-ת' שרון-נתנאל) אשר הרשיע את המבקש בעבירת הריגה ובעבירות נשק.

1. המבקש הורשע, על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן אשר ייחס לו עבירת הריגה ועבירות נשק שונות. לפי כתב האישום המתוקן, עד לשנת 2011 שהתה המנוחה במקלט לנשים מוכות, בשל חשש לחייה מצד משפחת בעלה. במהלך תקופה זו שהה בעלה במאסר, וילדיה הקטינים היו בחזקת משפחתו אשר סירבה להחזירם לחזקת המנוחה. בחודש פברואר 2011 קיבלה המנוחה משמורת זמנית על הקטינים, ואלו עברו לחזקתה. נטען כי בין בעלה של המנוחה לבין שניים אחרים - ע. וב. - קיימת היכרות מוקדמת. בחודש מאי 2012 גמלה בליבו של ע. החלטה להמית את המנוחה, אך הוא כשל במספר ניסיונות לאתרה. לצורך כך ביקש ע. מב. כי יכיר לו מי מתושבי הכפר שבו התגוררה המנוחה. בו ביום פנה ב. למבקש, בן דודו, ובשעות הצהריים של אותו יום נפגשו ע. והמבקש פעמיים. במהלך הפגישות הציג ע. למבקש תמונות של המנוחה והקטינים, וביקש ממנו לסייע לו לאתר את המנוחה באמתלה שלפיה הוא מעוניין להחזירה למשפחתה. ביום המחרת נפגשו ע. והמבקש, וסיכמו כי למחרת היום יסיע המבקש את ע. לכפר כדי לאמת את זהות המנוחה. למחרת היום אסף המבקש את ע. ברכבו, והסיעו לכפר. בעת הנסיעה הבחין המבקש כי ע. הוציא מתיקו אקדח. המבקש, שבשלב זה היה מודע לכך שע. מתכוון להמית את המנוחה, מצא את המנוחה והודיע על כך לע. לאחר מכן חזר לרכבו והמתין לע. במטרה לאוספו. משהבחין ע. במנוחה, ירה בה שני כדורים אשר גרמו למותה. לאחר הירי נכנס ע. אל הרכב הנהוג בידי המבקש, והשניים נמלטו אל מחוץ לכפר.

2. כתב אישום מתוקן זה היה פרי הסדר טיעון שאליו הגיעו המבקש והמדינה, שבגדרו נקבע כי לאחר שהמבקש יודה ויורשע במיוחס לו, תבקש המדינה להשית עליו עונש של 20 שנות מאסר בפועל, ואילו המבקש יעתור לכך שיושת עליו עונש של 15 שנות מאסר. ביום 11.12.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המבקש, והוטלו עליו העונשים הבאים: 16 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו; שנתיים מאסר על תנאי, בתנאים שפורטו בגזר הדין; ופיצוי לכל אחד משני ילדי המנוחה בסך 75,000 ש"ח (150,000 ש"ח בסך הכל). אשר לרכיב הפיצוי בגזר הדין, נקבע כי הסכום האמור יופקד באמצעות האפוטרופוס הכללי בחשבון בנק סגור על שם הקטינים, שיוחזק בנאמנות על ידי האפוטרופוס הכללי עד הגיע כל אחד מהם לגיל 21. עוד נקבע כי אם יסבור האפוטרופוס הכללי כי טובת הילדים והיותם עצמאיים מצדיקה הקדמת תשלום כספי הפיצויים, הוא יהא רשאי לשחרר את הכספים בהגיעם לגיל 18. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי סכום הפיצויים יופקד בתוך 30 ימים מיום מתן גזר הדין בקופת בית המשפט, ומשם אלו יועברו לחשבונות הבנק האמורים. במועד שימוע גזר הדין נעתר בית המשפט לבקשה להאריך את המועד להפקדת הפיצויים, כך שלמבקש ניתנו 180 ימים מיום שימוע גזר הדין להפקדת הכספים כאמור.

3. המבקש הגיש ערעור על גזר הדין, אשר כוון לרכיב הפיצוי בלבד. לפי המבקש, שגה בית המשפט המחוזי אשר השית עליו רכיב של פיצוי כספי לילדי המנוחה, בניגוד לאמור בהסדר הטיעון. לדברי המבקש, מדובר בסטייה קיצונית מהסדר הטיעון שנחתם בין הצדדים. בפי המבקש טענות שונות הנוגעות לגורמים העומדים מאחורי רציחת המנוחה, ובראשן הטענה כי משפחת המנוחה קשורה בעניין. דבר זה, כך נטען, הוא שהוביל לכך שהסדר הטיעון לא יכלול פיצוי כספי, וגם מטעם זה לא היה מקום לסטות ממנו.

4. בד בבד עם הגשת הערעור, הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שבגזר הדין. לטענת המבקש, יש מקום להורות על עיכוב ביצוע הפקדת כספי הפיצויים עד להכרעה בערעור. לעניין מאזן הנוחות טוען בא כוחו של המבקש כי המבקש הוא בחור צעיר בן 23, אשר עצור משנת 2012. במצב דברים זה, כך הטענה, ייפול נטל תשלום הפיצויים על כתפי משפחתו, שכן לו עצמו אין אפשרות לשלם את סכום הפיצויים. לדברי המבקש, גם למשפחתו אין אמצעים כלכליים המאפשרים לגייס סכום כסף כה גדול. לעומת זאת, כך נטען, לקטינים - בגילאי הגן - לא ייגרם כל

נזק מהעיכוב בהפקדת כספי הפיצויים, שכן ממילא אלה ישתחררו אליהם בהגיעם לגיל 21, או למצער בהגיעם לגיל 18. אשר לסיכויי הערעור נטען כי אלה טובים מאוד, בשים לב לכך שההחלטה לחייבו בפיצויים היוותה חריגה מהסדר הטיעון.

5. נדרשה תשובת המדינה. המדינה התנגדה לעיכוב ביצוע תשלום הפיצוי. המדינה טענה כי חסרון כיס איננו עילה לעיכוב התשלום, והוסיפה כי במקרה דנן לא הוצגה כל תשתית ראייתית לתמיכה בטענה כי לא ניתן יהיה להשיב למבקש את כספי הפיצויים אם יזכה בערעורו. לדברי המדינה, דווקא המנגנון שקבע בית המשפט המחוזי מבטיח את השבת הכספים ללא קושי במידת הצורך. עוד נטען כי מנגנון זה עשוי להשתנות במהלך השנים, אם יהיה צורך בכספים לשם טיפול בקטינים. על כן, ישנה חשיבות להפקדת הכספים ללא דיחוי. המדינה הוסיפה כי מכוח סעיף 3 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995, עליה לשלם לקטין הניזוק סך של 10,000 ש"ח על חשבון הפיצוי שנפסק עבורו, ומשכך, עיכוב ביצוע התשלום יעכב גם את תשלום הפיצוי לקטינים הנפגעים על ידי המדינה. אשר לסיכויי הערעור טענה המדינה כי פיצוי אינו עונש, ומשכך אין בהטלתו על ידי בית המשפט משום סטייה מהסדר הטיעון. נוכח זאת, סבורה המדינה כי סיכויי הערעור אינם גבוהים.

6. בתשובתה הודיעה המדינה כי לא פנתה לנפגעי העבירה הקטינים לבירור עמדתם, בהעדר אפוטרופוס אליו ניתן לפנות בעניין זה. על כן, ביקשתי ביום 9.3.2014 לקבל את תגובת האפוטרופוס הכללי בשם הקטינים. ביום 17.3.2014 הודיעה באת כוח האפוטרופוס הכללי כי האחרון אינו מייצג את הקטינים בהליך דנן, אך הוסיפה כי האפוטרופוס הכללי עיין בעמדת המדינה, וסבר כי זו עולה בקנה אחד עם אינטרס הקטינים להימנע מלעכב את הפקדת הפיצויים עבורם.

7. לבקשת המבקש, ובהסכמת המדינה, התרתי לו להגיב לתשובת המדינה. בתשובתו טען המבקש כי ניתן היה לפנות לאביהם של הקטינים, שהוא האפוטרופוס הטבעי שלהם, כדי לקבל תגובתו - דבר אשר לא נעשה נוכח מעורבותו בפרשה. עוד טען המבקש כי בניגוד לטענת המדינה, זו אינה צריכה להעביר סך של 10,000 ש"ח לקטינים על חשבון הפיצוי כעת, שכן נוכח המנגנון שקבע בית המשפט המחוזי, זכאותם של הקטינים לקבלת הכסף היא מהגיעם לבגרות. לבסוף טוען המבקש כי מקרה זה נבדל ממקרים שבהם לא היתה הסכמה לעניין חלק מרכיבי הענישה. במקרה זה, כך נטען, הסכימו הצדדים כי נוכח החשדות כלפי משפחת בעלה של המנוחה, לא יתבקש בית המשפט להטיל על המבקש עונש הכולל פיצוי כספי, ומשכך - סיכויי הערעור גבוהים.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובתשובה לה, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל. כידוע, בחינת השאלה האם יש מקום לעכב ביצוע רכיב פיצוי בגזר דין שואבת השראה מן השיקולים המנחים בעניין עיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי. דהיינו: יש להוכיח שני תנאים מצטברים, המקיימים ביניהם יחס של "מקבילית כוחות" - כי לערעור סיכויים טובים; וכי מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב הביצוע (ע"פ 6859/13 פלוני נ' מדינת ישראל (22.10.2013)). ברגיל, לא די בטענת המבקש כי מצבו הכלכלי אינו מאפשר לו לשאת בתשלום הפיצויים שנפסקו כדי לעכב ביצועו של פסק דין כספי, ועל המבקש במקרים אלו להראות כי אם יזכה בערעורו, לא יוכל לגבות את כספו בחזרה (ע"פ 3190/13 זאדה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (4.6.2013)). עם זאת, אין בכך כדי לומר כי לעולם לא תהא התחשבות במצבו הכלכלי של המבקש (ראו והשוו: ע"פ 6662/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (14.10.2013)). בנסיבותיו החריגות של עניין

זה, סברתי כי יש מקום להורות על עיכוב התשלום. אסביר טעמי.

9. מגזר דינו של בית המשפט המחוזי עולה כי המנוחה היתה בת 26 במוחה, ואם לשני ילדים קטנים בגיל הגן. אינני מקל ראש כלל ועיקר בנזק הקשה שנגרם לילדיה, ודומה שבעניין אין צריך להכביר מילים. ברם, לפי החלטת בית המשפט המחוזי, כספי הפיצויים ישתלמו לקטינים רק בעוד שנים ארוכות. במצב דברים זה, לא יפיקו הקטינים תועלת ממשית מתשלום סכום הפיצויים כבר עתה. לעומת זאת, עבור המבקש - הצעיר בגילו - ההכרח לשאת כבר עתה בתשלום הפיצויים (שהיקפם בלתי מבוטל) מעורר קושי של ממש. משכך, באתי לכלל מסקנה כי מאזן הנוחות נוטה בבירור לטובת המבקש, ולפיכך אינני רואה לקבוע מסמרות בשאלת סיכויי הערעור. בשולי הדברים אעיר, כי קביעתי זו נסמכת על המנגנון שקבע בית המשפט המחוזי בגזר דינו. ככל שיחול שינוי במנגנון זה, למשל מפאת צורך דחוף בקבלת הכספים בידי הקטינים - ניתן יהיה לשוב ולבחון את עיכוב הביצוע עליו אני מורה עתה.

בכפוף להערותיי בפסקה 9 לעיל, הבקשה מתקבלת. רכיב הפיצויים בגזר דינו של בית המשפט המחוזי מעוכב בזאת עד להכרעה בערעור או עד להחלטה אחרת.

ניתנה היום, כ"ד באדר ב' התשע"ד (26.3.2014).

שׁוֹפֵט